

accipit enim amorem large pro appetitu naturali REPETUNT QUE scilicet cuncta TENERI id est permanere in esse FINE⁴⁰ id est per finem⁴⁰ BONI QUIA NON QUEANT ALITER DURARE id est perpetuari in esse NISI CONVERSO

AMORE RURSUS id est ad eum a quo producuntur in esse REFLUANT id est redeant CAUSE id est ad causam QUE DEDIT ESSE per creacionem.

[IV p 7]

IAMNE IGITUR prosa septima in qua ex hiis que dicta sunt deducit quandam conclusionem scilicet quod omnis fortuna sit bona. Et circa hoc duo facit. Primo istam conclusionem ex dictis deducit. Secundo quandam exhortacionem subiungit ibi (38) QUARE, INQUIT. Circa primum duo facit. Primo istam conclusionem deducit ex premissis. Secundo comparat ¹ eam ⁴ cum opinione vulgi ibi (11) SED EAM SI PLACET. Circa primum sic procedit. Primo enim requirit Boecium super eo quod ad dicta sequitur dicens (1) Igitur VIDES NE INQUAM IAM QUID CONSEQUATUR OMNIA HEC QUE DIXIMUS ? Cui² Boecius (2) QUIDNAM, INQUAM ? Et Philosophia OMNEM, INQUIT, FORTUNAM PRORSUS ESSE BONAM. Secundo querit Boecius modum consequentie³ dicens (3) ET QUI id est quomodo FIERI POTEST, INQUAM. Philosophia cui (4) ATTENDE, INQUIT, CUM OMNIS FORTUNA VEL IOCUNDA VEL ASPERA TUM REMUNERANDI EXERCENDIVE BONOS TUM PUNIENDI CORRIGENDIVE IMPROBOS⁴ CAUSA⁵ DEFERATUR ut ex premissis patet OMNIS BONA scilicet erit

40 sum id est per fidem J /

1 eum J / 2 tibi J / 3 consequentie JOR gnie D consciencie PPeG /

4 improbos PPeG malos JORD / 5 causa supplevi om. PPeGJORD /

QUAM VEL IUSTAM sidut est que punit malos et premiat bonos VEL UTILEM⁶
 ESSE CONSTAT cuiusmodi est illa que exercet bonos vel corrigit malos.
 Tercio isti deduccioni assenciens Boecius dicit (8) NIMIS id est valde
 INQUAM, VERA RACIO scilicet erit quam dixisti ET SI CONSIDEREM PROVIDEN-
 CIAM QUAM PAULO ANTE scilicet prosa proxima precedente DOCUISTI FATUMVE
 SENTENCIA⁷ FIRMIS RACIONIBUS NIXA EST.⁷ Deinde cum dicit (11) SED EAM
 SI PLACET ostendit quomodo de ista conclusione se habeat opinio vulgi.
 Et circa hoc tria facit. Primo enim Boecius dicit eam esse vulgo inopina-
 bilem.⁸ Secundo⁹ inquirit Philosophia quid vulgus de omni¹⁰ fortuna
 senciat ibi (14) VISNE IGITUR. Tercio querit¹¹ Philosophia quid vulgus
 senciat de quarto fortune genere scilicet que tantum punit ibi (27) QUID
 RELIQUA.¹¹ Deinde¹² ex¹³ ipsa opinione vulgi concludit quiddam contra
 opinionem vulgi ibi (30) VIDE ERGO.¹³ Dicit ergo primo Boecius (11)
 SED EAM quasi diceret yera est conclusio quam deduxisti SED EAM SI PLACET
 NUMEREMUS INTER EAS QUAS DOCUISTI PAULO ANTE scilicet prosa quarta huius
 libri INOPINABILES. Querit Philosophia (12) QUI ? INQUIT id est quare
 debet hoc fieri ? Et respondens Boecius dicit QUIA, INQUAM, COMMUNIS
 SERMO HOMINUM ID USURPAT id est in usum capit scilicet ut hoc dicat quod
 sequitur ET QUIDEM CREBRO¹⁴ QUORUNDAM MALAM ESSE FORTUNAM. Deinde cum

6 utile J / 7 sentencia firmis racionibus nixa est JO firmis racionibus
 nixa est sentencia R viribus (?) sentencia firmis racionibus nixa est D
 condiderem firmis viribus nixa sentencia est P considerem firmis sentencia
 racionibus firmis nixa est (erit Pe)PeG / 8 inopinabile J / 9 secundo
 JORD sic PPeG / 10 omnia J / 11 querit . . . reliqua PPeG om. JORD /
 12 deinde supplevi / 13 ex ipsa opinione . . . vide ergo JORD om. PPeG /
 14 crebro suprascr. J /

dicit (14) VISNE Igitur ostendit quid ¹⁵ vulgus senciat de omni fortuna. Cum autem omnis fortuna sit in quadruplici genere, quia ut dictum est vel est ad remunerandum vel exercendum bonos vel ad puniendum vel corrigendum malos, primo ergo ex opinione vulgari quod ista duplex fortuna scilicet que est ad exercendum bonos ¹⁶ vel corrigendum malos est ¹⁷ bona dicens VISNE ERGO O Boeci INQUIT scilicet Philosophia NE ACCEDAMUS id est appro pinquemus PAULISPER SERMONIBUS VULGI scilicet ut loquamur sicut vulgus loquitur. Respondet Boecius (17) UT PLACET, INQUAM. Cui ¹⁸ Philosophia NONNE ERGO BONUM ESSE CENSES id est iudicas QUOD PRODEST ? Et respondet Boecius (18) ITA EST, INQUAM. Et Philosophia (19) QUE VERO scilicet fortuna EXERCET AUT CORRIGIT PRODEST ? Cui assentit Boecius dicens (20) FATEOR, INQUAM. Concludit ergo Philosophia dicens BONA ERGO scilicet est omnis fortuna que exercet et corrigit. Et Boecius (21) QUIDNI ? quasi diceret non video quare non sequatur. Et addit Philosophia SED HEC scilicet fortuna que modo probata est bona EORUM EST QUI VEL POSITI IN PROVECTU VIRTUTIS GERUNT BELLUM CONTRA ASPERA cuius modi est ista fortuna que exercet VEL DECLINANTES A VICIIS ARRIPIUNT ITER VIRTUTIS cuius modi est fortuna que corrigit. Et assenciens Boecius dicit (23) NEGARE, INQUAM, NEQUEO. Secundo dum dicit (24) QUID VERO IOCUNDA ostendit secundum opinionem vulgi fortunam tertii generis scilicet que est ad remunerandum bonos esse bonam. Unde dicit Philosophia QUID VERO O Boeci IOCUNDA scilicet fortuna QUE TRIBUITUR BONIS IN PREMIUM, NUM

NUM

---

15 quod J / 16 bonos om. J / 17 esse J / 18 tibi J /

VOLGUS DECERNIT ESSE MALAM ? Cui Boecius (26) NEQUAQUAM, VERUM UTI EST
 ITA QUOQUE ESSE OPTIMAM CENSET. Tercio cum dicit (27) QUID RELIQUA
 querit Philosophia quid vulgus senciat de quarto genere fortune scilicet
 que tantum punit dicens QUID¹⁹ RELIQUA scilicet fortuna que punit,
 estne bona vel mala secundum vulgus? QUE CUM SIT ASPERA COHERCET MALOS
 IUSTO SUPPLICIO NUM BONAM PUTAT POPULUS ? Et respondet Boecius (29)
 IMMO, INQUAM, IUDICAT MISERRIMAM ESSE OMNIUM QUE EX COGITARI POSSUNT.
 Sic ergo secundum opinionem vulgi sola fortuna puniens est mala; omnis
 vero alia fortuna est bona. Deinde cum dicit (30) VIDE ERGO ex hiis
 que secundum opinionem vulgi concessa sunt concludit QUIDDAM INOPINABILE
 vulgo scilicet tantum istorum esse malam fortunam qui permanent in
 malicia ²¹ cum tamen vulgus frequenter opinetur malam fortunam eyenire
 bonis. Unde dicit (30) ERGO, O Boeci, VIDE id est caye NE SEQUENTES
 scilicet ego et tu OPINIONEM POPULI CONFECERIMUS id est concluserimus
 QUIDDAM VALDE INOPINABILE scilicet apud vulgus. Et querit Boecius quid
 sit illud inopinabile dicens (32) QUID, INQUAM ? Et respondens Philoso-
 phia EX HIIS, AIT, QUE CONCESSA SUNT scilicet secundum opinionem vulgarem
 EVENIT id est sequitur EORUM QUIDEM QUI SUNT VEL IN POSSESSIONE scilicet
 perfecta VEL IN PROVECTU VEL IN ADEPCIONE VIRTUTIS OMNEN scilicet fortunam
 QUECUMQUE scilicet sit prospera vel adversa BONAM scilicet esse MANENTI-
 BUS VERO IN IMPROBitate OMNEM FORTUNAM ESSE PESSIMAM quia, cum omnis
 fortuna bona ut modo concessum est vel sit remunerans (et hec est eorum

19 quam J / 20 bonam om. J / 21 maliciam J /

qui sunt in posessione virtutis) vel sit²² exercens (et talis est eorum
 qui sunt in²³ proiectu virtutis) vel corrigens sit²⁴ (et talis est eorum
 qui incipiunt esse virtuosi), relinquitur quod eorum qui permanent in
 malicia non sit aliqua fortuna bona sed tamen fortuna puniens sit solum
 istorum qui in malicia permanent quam concessum est esse pessimam.
 Necesse²⁵ est solum²⁵ eorum qui in malicia permanent malam esse fortunam.
 Unde et hoc concedit Boecius dicens (37) HOC, INQUAM, VERUM EST, TAMETSI
 id est quantis NEMO AUDEAT²⁶ CONFITERI^u vulgo scilicet contradicere et in
 hoc sibi contrariatur. Est autem advertendum quod fortuna quelibet
 dupliciter²⁷ potest considerari: vel in comparacione ad ipsum causam
 universalem que omnia regit et disponit ordinando singula²⁸ in finem
 secundum quod eis convenit (et sic manifestum est omni fortunam esse
 bonam ut supra²⁹ conclusum est) vel potest considerari in comparacione
 ad illum cui ipsa fortuna evenit (et sic illa sola dicetur bona que ali-
 quod affert bonum illi cui evenit). Que³⁰ autem fortuna alicui evenit
 nec ei aliquod bonum affert³⁰ dicetur mala et talis est fortuna puniens
 et nulla alia. Et quia ista est consideracio magis vulgaris ideo istam
 fortunam dicit vulgus malam, cum tamen ex iusticia ipsius³¹ ordinantis
 et disponentis sit³² bona. Deinde cum dicit (38) QUARE, INQUIT subiungit

22 sit R est JODPPeG / 23 in om. J / 24 sit corrigens R corrigens est
 JD om. OPPeG / 25 necesse est est solum est J / 26 audiat J /
 27 dici J / 28 ordinando singula JORD ordinate PPeG / 29 et supra ut
 supra J / 30 que autem fortuna alicui evenit nec ei aliquod bonum affert
 J om. OR illa vero que privat bono illum cui evenit nec ei aliquod bonum
 affert D que autem nullum bonum affert PPeG / 31 ipsi J / 32 s^r J /

quandam exhortacionem. Et circa hoc duo facit, quia primo ponit eam.

Secundo confirmat exemplis virorum forcium metro septimo³³ et ultimo ibi BELLA BIS QUINIS. Circa primum duo facit. Primo enim ponit exhortacionem. Secundo removet quandam excusacionem ibi (52) IN VESTRA ENIM.

Circa primum tria facit. Primo enim instruit ad excipiendum fortunam

adversam dicens (38) QUARE, INQUIT, ITA Philosophia scilicet exhortans

VIR SAPIENS NON DEBET FERRE MOLESTE QUOCIENS ADDUCITUR IN CERTAMEN

FORTUNE id est cum fortuna UT NON DECET VIRUM FORTEM INDIGNARI QUOCIENS³⁴

INCREPUIT id est insonuit BELLICUS TUMULTUS et huius causam subdit IPSA

ENIM DIFFICULTAS scilicet qua vir fortis assequitur victoriam pugne et

qua sapiens superat adversitatem fortune EST UTRIQUE MATERIA scilicet

boni: Verbi gracia HUIC scilicet fortis GLORIE PROPAGANDE ILLI VERO

scilicet sapienti CONFIRMANDE SAPIENCIE. Unde quia viribus suis istam

difficultatem superat dicitur virtuosus. Unde subdit (44) EX QUO id est

ex Victoria talis difficultatis VIRTUS VOCATUR quod docet per ethimologiam vocabuli: dicitur enim virtus QUOD VIRIBUS SUIS NITENS NON SUPERAT

ADVERSIS sed magis adversa superat. Secundo ibi (46) NEQUE ENIM VOS

dicens hortatur ad contemptum fortune prospere NEQUE ENIM VOS POSITI IN

PROVECTU~~dicere~~ VIRTUTIS id est ut proficiatis in virtute VENISTIS

DIFFLUERE DELICIIS ET EFFLUERE VOLUPTATE propter que desideratur fortuna

propsera. Et ideo cum ista non stent³⁵ cum virtute est fortuna prospera

33 5. J /

34 quo cum J /

35 stent OD stet J stetit PPeGR /

contempnenda. Tercio cum dicit (47) PRELIM NIMIUM ostendit quomodo se debet homo habere respectu utriusque fortune scilicet prospere et adverse dicens CUM OMNI FORTUNA scilicet prospera et adversa CONSERITIS id est conserere debetis PRELIM ACRE NIMIS id est ~~valde~~ NE VOS AUT TRISTIS OPPRIMAT id est in desperacionem eiciendo AUT IOCUNDA CORRUPTAT scilicet ad voluptatem alliciendo. (49) OCCUPATE FIRMIS VIRIBUS id est inflexilibus MEDIUM scilicet virtutis. Virtus enim consistit in medio inter duo ~~vicia~~ extrema ad quorum unum impellit fortuna prospera ad aliud aduersa. Verbi gracia: aduersitas impellit ad desperacionem et timiditatem prosperitas vero ad presumptionem et audaciam, inter que consistit medium virtutis cuius excessus vel defectus viciosus est.

Unde subdit (50) QUICQUID AUT³⁶ INFRA SUBSISTIT scilicet a medio virtutis deficiendo AUT ULTRA PROGREDITUR scilicet medium virtutis excedendo^{36.7}

HABET CONTEMPTUM FELICITATIS id est ~~vici~~osum est per quod contempnitur vel depellitur felicitas³⁸ vel sic habet contemptum etc.³⁹ puta si⁴⁰ transgrediatur virtutis medium propter inanem gloriam contempnendo felicitatem que est premium virtutis sicut faciunt audaces et presumptuosi NON HABET⁴¹ PREMIUM LABORIS id est non assequitur premium quod debetur hiis qui virtuose laborant. Deinde cum dicit (52) IN VESTRA ENIM MANU removet quandam excusacionem: quia enim⁴² exhortata⁴³ est ad occupandum

36 aut ORD aut J autem PPeG / 37 eiciendo J / 38 felicitas om. J /
 39 etc. OD et cum J om. PPeGR / 40 si ODG om. JRPPe / 41 habent J /
 42 non J / 43 exhortata PPeG exhortatus JORD /

453

452

44

medium ne quis se excuset, quod non possit quia impedit eum malicia
 fortune, hoc excludit dicens quod ⁴⁵ malicia fortune in potestate sua
 est. Unde dicit (52) SITUM EST IN MANU id est in potestate VESTRA, QUALEM
 FORTUNAM MALITIS FORMARE scilicet bonam uel malam⁴⁶ et hoc manifestat
 de aspera fortuna, de qua minus uidetur: si enim utatur ea bonus ad
 exercicium malus uero ad correctionem⁴⁷ bona⁴⁸ est; si uero malus nolit
 uti ea ad correctionem, tunc erit puniens et mala. Unde dicit (54)
 CIVIS ENIM scilicet fortuna QUE VIDETUR ADVERSA , NISI AUT EXERCET scilicet
 bonos AUT CORRIGIT scilicet malos PUNIT et ita est mala.

[IV m 7]

BELLA BIS QUINIS metrum septimum et ultimum istius quarti quod
 dicitur Sapphicum, de quo habitum est supra libro secundo metro tercio.
 In hoc autem metro confirmat suam exhortacionem exemplo¹ virorum forcium,
 qui spretis uoluptatibus magnos subierunt labores spe laudis et glorie.
 Et diuiditur in partes duas, in quarum prima ponit ista exempla. In
 secunda hortatur ad eorum imitationem ibi (32) ITE NUNC FORTES. Prima
 pars diuiditur in tres secundum exempla trium virorum, quos adducit.
 Primum exemplum est de Agamenone, secundum de Ulyxe, tertium de Hercule.
 Secundum ponitur ibi (8) FLEVIT AMISSOS, tertium ibi (13) HERCULEM DURI.
 Est ergo aduentum, quod, sicut habetur in historia Daretis Frigii de
 bello Troiano, Alexander cognomento Paris filius Priami regis Trojanorum

44 quod non quod non / 45 concludit / 46 maliciam / 47 cor-
 rectionem RPeG correpcionem QJDP / 48 bona PRD bonum QJP eG /

1 exemplum /